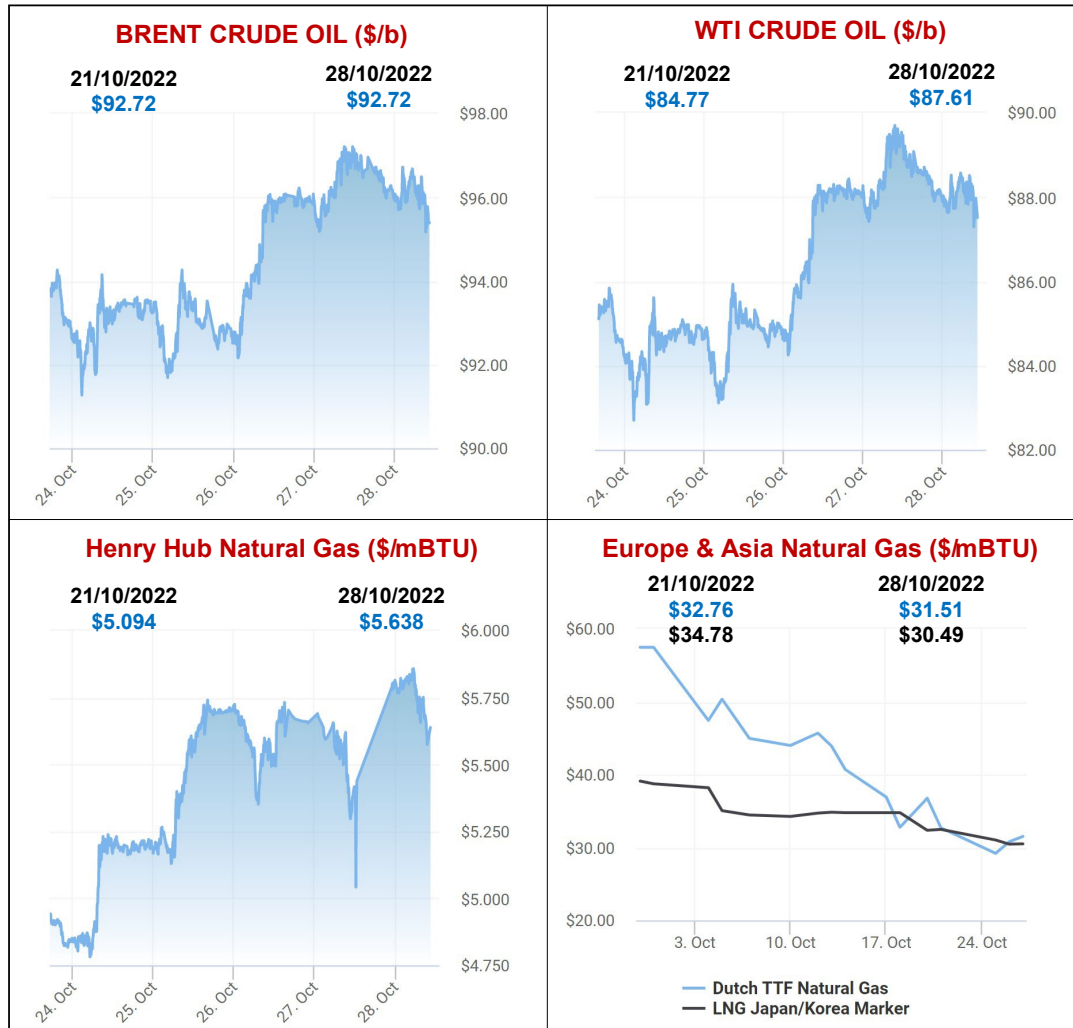

پایش بازار

قیمت نفت برنت در این روزها تغییر چندانی نکرده است. اما نفت وست تگزاس اینترمدییت با سه دلار افزایش در هر بشکه روبرو شد. گاز طبیعی نیز در هنری هاب یعنی بازار آمریکا با افزایش همراه شد. قیمت گاز طبیعی در اروپا در کردور ۳۰ تا ۳۲ دلار هر میلیون بی تی یو باقی ماند. مشخص شد که وضعیت گاز در اروپا آن مقدار که رهبران اروپا می گفتند بد نیست. در ساحل ژاپن قیمت گاز طبیعی از ۳۵ دلار به ۳۰ دلار هر میلیون بی تی یو کاهش یافت.

مهم‌ترین تحولات این هفته را باید به نمایان شدن نشانه‌های رکود اقتصادی با سقوط ارزش سهام شرکت‌های فناوری بزرگ در ایالات متحده، افزایش نگرانی در مورد رکود تورمی، تبعات تصمیم اخیر اوپک پلاس در کاهش دو میلیون بشکه‌ای تولید روزانه نفت خام، اعمال تحریم‌های جدید اتحادیه اروپا علیه ایران و سیگنال

منفی غرب نسبت به توافق برجام، رزمایش هسته‌ای روسیه از یکسو و استقبال از مذاکرات برای پایان جنگ، تصویب یک صندوق نجات اضطراری ۲۰۰ میلیارد یورویی برای مقابله با بحران انرژی در آلمان و اقدامات مشابه در سایر کشورهای اروپایی، توافق اتحادیه اروپا برای تصویب بسته جدید انرژی در هفته آتی افزایش بی‌سابقه شاخص دلار، پیشنهاد سقف قیمت گاز و برق در اتحادیه اروپا، و پیشنهاد سقف قیمت برق در فرانسه نسبت داد.

تفسیر هفته

۱. سال ۲۰۲۲ عمدتاً با پیامدهای جنگ روسیه-اوکراین بر تمامی بازارها و در راس آنها بازار انرژی عجین شده است. اما باید به تحلیل اکثر رسانه‌های دنیا پیرامون بزرگترین نگرانی پیش‌روی جامعه جهانی در ماههای آتی یعنی رکود اشاره کرد. موضوعی که در هفته اخیر با سقوط ارزش سهام شرکتهای شناخته شده ایالات متحده پررنگتر شده است. رکود اقتصادی به منفی بودن رشد اقتصادی یک کشور بصورت متوالی در سه فصل اشاره دارد. نکته قابل تامل اما همراه شدن موج تورم کالایی در یکسال اخیر با این رکود بوده که در نهایت منجر به رکود تورمی در ماههای بعد خواهد شد. نمونه بارز چنین تورمی را می‌توان در بازار انرژی مشاهده کرد. البته تورم انرژی در تمام نقاط دنیا توزیع یکسانی نداشته و در این میان اتحادیه اروپا بیش از سایرین با افزایش قیمت‌ها روبه‌رو بوده است. برای نمونه به گزارش بلومبرگ^۱ قیمت گاز در کشورهای آلمان و انگلیس چند صد درصد افزایش یافته و بسیاری عدم ثبات سیاسی در برتانیا پس از فوت ملکه را مباحث مرتبط با انرژی دانسته‌اند. لیزتراس که در سخنرانی آغازین خود مدیریت قیمت انرژی را بعنوان یکی از مهمترین برنامه‌های خود دانسته بود در کمتر از دو ماه از سمت خود استعفا داد.

در این میان باید به برخی آمار در مورد شرکتهای بزرگ آمریکایی اشاره کرد که بخوبی وضعیت رکود در اقتصاد جهانی را به تصویر می‌کشند. به گزارش پایگاه خبری بلومبرگ ارزش سهام ۵ شرکت تکنولوژی آمریکا معروف به فانگ^۲ شامل متا(فیسبوک سابق)، آمازون، اپل، نتفلیکس، و گوگل به همراه دو شرکت مایکروسافت و انویدا با کاهش بیش از ۴۰۰ میلیارد دلاری در سه ماه اخیر به عدد ۷.۳۳۴ تریلیون دلار رسیده

¹ Bloomberg

² FAANG: Facebook, Amazon, Apple, Netflix and Google

است. در این میان گوگل با ۹.۱۴ درصد، مایکروسافت با ۷.۷ درصد، و متا با ۵.۶ درصد بیشترین کاهش ارزش را در بین اعضای فوق دارند. ارزش سهام شرکت متا مالک فیسبوک، اینستاگرام، و واتس‌آپ در سال ۲۰۲۲ شاهد کاهش ۷۰.۸٪ ارزش سهام خود است. در نمودار ۱ وضعیت ارزش بازار غولهای تکنولوژی فوق قابل مشاهده است.

نمودار ۱. ارزش بازار شرکتهای فناوری متا، آمازون، اپل، نتفلیکس، و گوگل، مایکروسافت، و انویدا (بلومبرگ)

شاید بتوان افزایش چندین باره نرخ بهره توسط سران فدرال رزرو آمریکا را مهمترین عامل چنین وضعیتی در چهارماه اخیر دانست. اقدامی که منجر به بهبود نسبی شرایط تورمی در آمریکا شده اما رکود اقتصادی نیز یکی از پیامدهای چنین سیاستی بوده است. سران فدرال رزرو از جمله جروم پاول بعنوان رییس بانک مرکزی آمریکا همواره مقابله با تورم را مهمتر از رکود اقتصادی دانسته و از هدفگذاری خود برای نرخ بهره ۴.۵ درصدی خبر داده‌اند. موضوعی که مورد تایید جورجیوا، مدیر صندوق بین‌المللی پول^۳ نیز قرار گرفته و به گفته وی بانکهای مرکزی باید افزایش نرخها تا رسیدن به محدوده خنثی را ادامه دهند و تأثیرات مثبت نرخهای بهره بالاتر در سال ۲۰۲۴ احساس می‌شود. افزایش نرخ بهره بطور هماهنگ در کشورهای اروپایی نیز اجرا شده اما اعضای ناحیه یورو بدلیل تبعات جنگ روسیه-اوکراین به اندازه ایالات متحده موفق به کنترل

³ IMF: International Monetary Fund

تورم نشده‌اند. همچنین باید یادآوری کرد بخش زیادی از تورم موجود در دنیا به بخش انرژی اختصاص داشته و برتری آمریکا نسبت به اتحادیه اروپا بدلیل نقش دوگانه در بازار انرژی است. کشورهای اروپایی صرفاً مصرف‌کنندگان انرژی بوده در حالیکه ایالات متحده همزمان یک مصرف‌کننده و یک تولیدکننده بزرگ است. البته بنظر می‌رسد اروپا با ایجاد پروپاگاندای رسانه‌ای زمستان سخت تا حدودی توانسته بحران انرژی بخصوص در بخش گاز را مدیریت کند. ذخیره سازی منابع گازی و کاهش ۱۵ درصدی مصرف گاز نیز در این مورد موثر بوده است. به گزارش یورونیوز قیمت عمده‌فروشی گاز طبیعی در اروپا روز دوشنبه ۲ آبان منفی شد. به تعبیری تامین کنندگان گاز مایل بودند که به مدت یک ساعت که قیمت به زیر صفر رسید، نزدیک به ۱۶ یورو به هر کسی که می‌توانست یک مگاوات ساعت گاز را با خود ببرد، پرداخت کنند. حجمی از گاز که تقریباً معادل میانگین مصرف ماهانه یک خانوار بریتانیایی بود. این یک چرخش قابل توجه در بازاری بود که تا پایان ماه اوت شاهد ثبت رکوردهای قیمتی بیش از ۳۰۰ یورو برای هر مگاوات ساعت گاز بود. از زمانی که ولادیمیر پوتین، رئیس جمهوری روسیه، تصمیم گرفت عرضه گاز در بازار اروپا را از طریق خط لوله نورداستریم ۱ متوقف کند، یعنی از اواخر اوت گذشته، برخلاف انتظارات قیمت گاز در اروپا در مجموع روندی نزولی به خود گرفته است به گزارش موسسه S&P کاهش رشد اقتصادی منطقه یورو در ماه اکتبر عمیقتر دیده می‌شود زیرا هر دو بخش خدمات و تولید همچنان شاهد تشدید رکود برای شروع سه ماهه چهارم هستند. در حالی که افزایش هزینه زندگی عامل اصلی رکود اقتصادی است، بحران انرژی در این منطقه همچنان یک نگرانی اصلی و تاخیر در فعالیت‌ها، به ویژه در بخش‌های انرژی بر است. در همین حال، فشار قیمت‌ها همچنان بالاست، زیرا افزایش هزینه‌های انرژی و کارکنان و تضعیف یورو، هر گونه کاهش قیمت کالاها را که به بهبود شرایط عرضه مرتبط است، جبران می‌کند. به این ترتیب، افزایش سنج‌های قیمت نظرسنجی احتمالاً عزم بانک مرکزی اروپا را برای تشدید بیشتر سیاست‌ها در ماه‌های آینده با وجود خطر رکود فزاینده افزایش می‌دهد. ایلان ماسک، ثروتمندترین مرد جهان و مدیر عامل شرکت تسلا در حساب توییتری خود درباره تحولات اقتصادی اخیر پیش‌بینی کرد که رکود اقتصادی تا بهار سال ۲۰۲۴ ادامه خواهد داشت، زیرا نگرانی‌ها در مورد کند شدن بالقوه اقتصادی بازارهای جهانی را به هم ریخته است. همچنین بلومبرگ در گزارش خود در روز جمعه با هشدار نسبت به سیاست افزایش نرخ بهره اعلام کرد فدرال رزرو آمریکا به طور تهاجمی در حال افزایش نرخ بهره تا ۵ درصد است که باعث رکود جهانی می‌شود.

۲. پنج عامل دیگر را بعنوان عوامل اثرگذار بر روند قیمت‌ها در بازار انرژی می دانیم:

الف- اعمال تحریم‌های جدید اتحادیه اروپا علیه ایران و سیگنال منفی غرب نسبت به توافق برجام

ب- رزمایش هسته‌ای روسیه از یکسو و استقبال از مذاکرات برای پایان جنگ

ج- تصویب یک صندوق نجات اضطراری ۲۰۰ میلیارد یورویی برای مقابله با بحران انرژی در آلمان و اقدامات مشابه در سایر کشورهای اروپایی

د- توافق اتحادیه اروپا برای تصویب بسته جدید انرژی در هفته آتی

ه- پیشنهاد سقف قیمت برق در فرانسه

همکاران این شماره: علیرضا اسقانیان، محمدعلی اسلامی، و عباس ملکی